

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
DROHOBYCH IVAN FRANKO STATE PEDAGOGICAL UNIVERSITY
YOUNG SCIENTISTS COUNCIL

ISSN 2308-4855 (Print)
ISSN 2308-4863 (Online)

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНИХ НАУК:

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка**

HUMANITIES SCIENCE CURRENT ISSUES:

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

ВИПУСК 73. ТОМ 1
ISSUE 73. VOLUME 1

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
(протокол № 4 від 18.04.2024 р.)*

Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. – Вип. 73. Том 1. – 386 с.

Видання розраховане на тих, хто цікавиться питаннями розвитку педагогіки вищої школи, а також філології, мистецтвознавства, історії.

Редакційна колегія:

Пантюк М.П. – головний редактор, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Душний А.І.** – співредактор, кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ільницький В.І.** – співредактор, доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Дмитрів Г.І.** – відповідальний секретар, кандидат філологічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Андрєєв В.М.** – доктор історичних наук, професор (Київський університет імені Бориса Грінченка); **Батюк Т.В.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Баукова А.Ю.** – кандидат історичних наук, доцент (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Бермес І.Л.** – доктор мистецтвознавства, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Боровик Л.А.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'ячука); **Волошин С.М.** – кандидат педагогічних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гриценко Г.З.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галів М.Д.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Галик В.М.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гук О.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Гжесяк Ян** – доктор абілітований, надзвичайний професор кафедри (Державна вища професійна школа в Коніні, Польща); **Дутчак В.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Засць В.М.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Національна музична академія України імені Петра Чайковського); **Зимомря І.М.** – доктор філологічних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Іванишин П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Кекош О.М.** – кандидат педагогічних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Корсак Р.В.** – доктор історичних наук, професор (Ужгородський національний університет); **Кравчик М.О.** – кандидат філософських наук, доцент (Міжнародний гуманітарний університет); **Лазурко Л.М.** – доктор історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Мартинів Л.І.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Маршалек-Кава Джоанна** – доктор наук, доцент (Університет Миколая Коперника в Торуні, Торунь, Польща); **Масненко В.В.** – доктор історичних наук, професор (Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького); **Мафтин Н.В.** – доктор філологічних наук, професор (Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника); **Мацьків П.В.** – доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Медвідь О.В.** – кандидат історичних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Невмержицька О.В.** – доктор педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Оршанський Л.В.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пагута М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Пантюк Г.І.** – доктор педагогічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Петречко О.М.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Печарський А.Я.** – доктор філологічних наук, професор (Львівський національний університет імені Івана Франка); **Попп Р.П.** – кандидат історичних наук (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Синкевич Н.Т.** – кандидат мистецтвознавства, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Ситник О.М.** – доктор історичних наук, професор (Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького); **Сташевська І.О.** – доктор педагогічних наук, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Сташевський А.Я.** – доктор мистецтвознавства, професор (Харківська державна академія культури), заслужений діяч мистецтв України; **Стецик Ю.О.** – доктор історичних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Стреначікова Марія** – доктор наук (doc. CSc., PhD.), (Академія мистецтв у Банській Бистриці); **Тельвак В.П.** – кандидат історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Устименко-Косоріч О.А.** – кандидат мистецтвознавства, доктор педагогічних наук, професор (Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка); **Футала В.П.** – доктор історичних наук, доцент (Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка); **Чик Д.Ч.** – доктор філологічних наук, доцент (Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія імені Тараса Шевченка); **Яворська Г.Х.** – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний гуманітарний університет); **Янишин Б.М.** – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник (Інститут історії України НАН України); **Яремчук В.П.** – доктор історичних наук, професор (Національний університет «Острозька академія»).

Збірник індексується в міжнародній базі даних Index Copernicus International.

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 6143 від 28.12.2019 р. (додаток 4) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта, 013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями), 016 – Спеціальна освіта).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 409 від 17.03.2020 р. (додаток 1) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі філологічних наук (035 – Філологія) та у галузі культури і мистецтва (022 – Дизайн, 023 – Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація, 024 – Хореографія, 025 – Музичне мистецтво, 026 – Сценічне мистецтво, 027 – Музеєзнавство, пам'яткознавство, 028 – Менеджмент соціокультурної діяльності).

На підставі наказу Міністерства освіти і науки України № 1290 від 30.11.2021 р. (додаток 3) журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б») у галузі історичних наук (032 – Історія та археологія).

Регістрація суб'єкта «Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка» у сфері друкованих медіа: Рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення № 1190 від 11.04.2024 року. Ідентифікатор медіа R30-04753.

Усі електронні версії статей збірника оприлюднюються на офіційному сайті видання
www.aphn-journal.in.ua

Редакційна колегія не обов'язково поділяє позицію, висловлену авторами у статтях, та не несе відповідальності за достовірність наведених даних та посилань.

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

Засновник і видавець – Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, співзасновники Ільницький В.І., Душний А.І., Зимомря І.М.
Адреса редакції: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, вул. Івана Франка, 24, м. Дрогобич, обл. Львівська, 82100. тел.: (03244) 1-04-74, факс: (03244) 3-81-11, e-mail: info@aphn-journal.in.ua

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2024
© Пантюк М.П., Душний А.І., Зимомря І.М., 2024

Recommended for publication
by Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Academic Council
(protocol No 4 from 18.04.2024)

Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers / [editors-compilers M. Pantyuk, A. Dushnyi, V. Ilnytskyi, I. Zymomyra]. – Drohobych : Publishing House „Helvetica”, 2024. – Issue 73. Volume 1. – 386 p.

The journal is intended for all interested in high school pedagogy, philology, art, and history.

Editorial board:

M. Pantyuk – Editor-in-Chief, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Vice-Rector for Scientific Work (Ivan Franko Drohobych State Pedagogical); **A. Dushnyi** – Co-Editor, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Ilnytskyi** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **I. Dmytriv** – Corresponding Secretary, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Andrieiev** – Doctor of History, Professor (Kyiv Grinchenko University); **T. Batiuk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Baukova** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Ivan Franko Lviv National University); **I. Bernes** – Doctor of Arts, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Borovyk** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities); **S. Voloshyn** – Candidate of Pedagogical Sciences (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **H. Hrytsenko** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Haliv** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Halyk** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Huk** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **J. Gzhesiak** – Dr. Gab., Associate Professor (Konin Higher Secondary School of Education); **V. Dutchak** – Doctor of Arts, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **V. Zaiets** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (National Music Academy of Ukraine named after Peter Tchaikovsky); **I. Zymomyra** – Doctor of Philology, Professor (Uzhgorod National University); **P. Ivanyshyn** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Kekosh** – Candidate of Pedagogical Sciences (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **R. Korsak** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Uzhhorod National University); **M. Kravchyk** – Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (International Humanitarian University); **L. Lazurko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Martyniv** – Candidate of Art Studies, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **Marszalek-Kawa Joanna** – Doctor of Science, Associate Professor (Nicolaus Copernicus University in Torun, Torun, Poland); **V. Masnenko** – Doctor of History, Professor (Bogdan Khmelnytsky Cherkasy National University); **N. Maftyn** – Doctor of Philology, Professor (Vasyl Stefanyk Precarpathian National University); **P. Matskiw** – Doctor of Philology, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Medvid** – Ph.D. in History, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Nevmerzhytska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (General Pedagogy and Preschool Education of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **L. Orshanskyi** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Pahuta** – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **T. Pantiuk** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Petrechko** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **A. Pecharskyi** – Doctor of Philological Sciences, Professor (Lviv National University); **R. Popp** – Ph.D. in History, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **N. Synkevych** – Candidate of Arts, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Sytnyk** – Doctor of Historical Sciences, Professor (Bohdan Khmelnytsky Melitopol State Pedagogical University); **I. Stashevska** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Academic Affairs of Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **A. Stashevskyi** – Doctor of Arts, Professor (Kharkiv State Academy of Culture), Honored Worker of Arts of Ukraine; **Y. Stetsyk** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **M. Strenachikova** – Doctor of Science (Doc. CSc., PhD.), (Academy of Arts in Banska Bystrica); **V. Telvak** – Candidate of Historical Sciences, Associate Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **V. Futala** – Doctor of History, Professor (Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University); **O. Ustyomenko-Kosorich** – Candidate of Art History, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko); **D. Chyk** – Doctor of Philology, Associate Professor (Taras Shevchenko Kremenets Regional Humanities and Pedagogical Academy); **H. Yavorska** – Doctor of Education, Professor (International Humanitarian University); **B. Yanyshyn** – Candidate of Historical Sciences, Senior Research Associate (Institute of History of Ukraine of the NAS of Ukraine); **V. Yaremchuk** – Doctor of History, Professor (Ostroh Academy National University).

The collection is included in such international databases as Index Copernicus International.

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 28.12.2019 № 6143 (annex 4), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on pedagogical sciences (011 – Educational, pedagogical sciences, 012 – Pre-school education, 013 – Primary education, 014 – Secondary education (subject specialization), 015 – Professional education (in the field of specializations), 016 – Special education).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 17.03.2020 № 409 (annex 1), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on philological sciences (035 – Philology) and culture and arts (022 – Design, 023 – Fine arts, decorative arts, restoration, 024 – Choreography, 025 – Musical arts, 026 – Performing art, 027 – Museum and monument studies, 028 – Management of socio-cultural activities).

According to the Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine as of 30.11.2021 № 1290 (annex 3), the journal is included in the List of scientific professional editions of Ukraine (category “B”) on historical sciences (032 – History and Archeology).

Registration of Print media entity «Humanities science current issues: Interuniversity collection of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University Young Scientists Research Papers»: Decision of the National Council of Television and Radio Broadcasting of Ukraine № 1190 as of 11.04.2024. Media ID: R30-04753.

All electronic versions of articles in the collection are available on the official website edition
www.apfn-journal.in.ua

Editorial board do not necessarily reflect the position expressed by the authors of articles,
and is not responsible for the accuracy of these data and references.

The articles were checked for plagiarism using the software StrikePlagiarism.com developed by the Polish company Plagiat.pl.

Founder and Publisher – Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University,
co-founders V. Ilnytskyi, A. Dushnyi, I. Zymomyra.

Editorial address: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Ivana Franka str., 24, Drohobych, Lviv region,
82100. tel.: (03244) 1-04-74, fax: (03244) 3-81-11, e-mail: info@apfn-journal.in.ua

© Drohobych State Ivan Franko
Pedagogical University, 2024
© M. Pantyuk, A. Dushnyi, I. Zymomyra, 2024

УДК 37.012:[378:373.2.011.3-051-043.61]:373.2.015.31:502/504(045)
DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/73-1-56>

Ольга ГРАБ,
orcid.org/0000-0002-5970-1579
асистент кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівського державного університету
(Мукачево, Закарпатська область, Україна) toroniolja@gmail.com

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДНЕ ДОВКІЛЛЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У статті охарактеризовано дефініції понять «методологія», «методологічний підхід», «система», «системний», «підхід». Опрацьовано методологічні підходи, які можуть бути пріоритетними для розробки структурно-функціональної моделі нашого дослідження. Невідповідності між методологічними підходами наразі обмежують прогрес у вивченні нашої проблеми, а вказівок щодо стандартизації використання цих підходів мало. Таким чином, мета нашого дослідження полягає в тому, щоб систематично переглянути методологічні підходи та сформулювати систему підходів щодо професійної підготовки майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку.

Розглянуті методологічні підходи, а саме: системний, аксіологічний, компетентнісний, діяльнісний та синергетичний відображають загальні процеси наукового пізнання, тому що наявні всі її структурні елементи: поняття; закони, закономірності та принципи; алгоритми і правила; ідеї, які її єднують. Але нами розкрито доцільність та актуальність їх використання у підготовці майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку.

Систематизовані нами методологічні підходи дають змогу викладачеві виступати в ролі організатора пізнавальної діяльності здобувачів та гарантувати якісний добір методичного інструментарію. У процесі професійної підготовки майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку важливим елементом є визначення ефективних підходів до організації освітнього процесу, які можуть оптимізувати цей процес, зробити його більш ефективним і відповідним до потреб сьогодення.

Ключові слова: методологічний підхід, системний підхід, аксіологічний підхід, компетентнісний підхід, діяльнісний підхід, синергетичний підхід.

Olha HRAB,
orcid.org/0000-0002-5970-1579
Graduate student at the Preschool and Special Education Department
Mukachevo State University
(Mukachevo, Transcarpathian region, Ukraine) toroniolja@gmail.com

THE METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE EDUCATORS TO FORM PRIMARY IDEAS ABOUT THE NATURAL ENVIRONMENT IN PRESCHOOLERS

The author of the article has characterized the definitions of the concepts of «methodology», «methodological approach», «system», «systemic», «approach». The methodological approaches that can be the priority for the development of the structural and functional model of our research have been analyzed. The discrepancies between methodological approaches currently restrict the progress in studying our problem, and there are few guidelines for standardizing the usage of these approaches. Thus, the purpose of our research has been to systematically review methodological approaches and to formulate a system of approaches to the professional training of future educators to form primary ideas about the natural environment in preschoolers.

The considered methodological approaches, such as systemic, axiological, competence, activity and synergistic, reflect the general processes of scientific cognition, since all its structural elements are available: concepts; laws, regularities and principles; algorithms and rules; ideas that unite it. However, we have revealed the expediency and relevance of their usage in the training of future educators to form primary ideas about the natural environment in preschoolers.

The methodological approaches we have systematized allow the teacher to act as an organizer of students' cognitive activity and guarantee a high-quality selection of methodological tools. In the process of professional training of future educators to form primary ideas about the natural environment in preschool children, an important element has been the

identification of effective approaches to the organization of the educational process that can optimize this process, make it more efficient and relevant to the needs of nowadays.

Key words: methodological approach, systemic approach, axiological approach, competence approach, activity approach, synergistic approach.

Постановка проблеми. Сучасна вища освіта базується на досить широкому спектрі підходів до підготовки майбутніх вихователів. Професійна підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти, які мають бути готовими до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку, безпосередньо залежить від методологічних підходів, що є її підґрунтям. Уся сукупність методологічних підходів дає уявлення про освітній простір і визначає його зміст. На сьогодні вивчення потребують питання про те, які методологічні підходи професійної підготовки майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку є актуальними і яким чином вони можуть бути реалізовані в сучасних закладах освіти з метою якнайкращої організації освітнього процесу. Уточнення та деталізація уможливили визначитися з вибором методологічних підходів для вибудовування системи підготовки майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку.

Аналіз досліджень. Над питанням впровадження методологічних підходів в систему професійної підготовки майбутніх вихователів працює значна кількість практиків та науковців. У Філософському енциклопедичному словнику дефініція «методологія» визначається як система принципів та способів організації теоретичної і практичної діяльності (Філософський енциклопедичний словник, 2002: 50), тоді як С. Гончаренко в «Українському педагогічному словнику» пропонує методологію розглядати як «сукупність прийомів

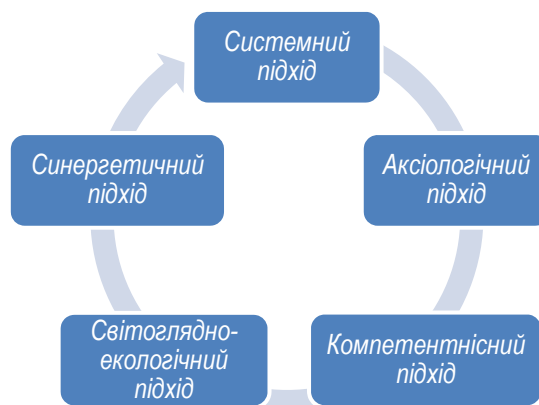
дослідження, що застосовуються в якійсь науці», що це є «вчення про методи пізнання й перетворення дійсності» (Гончаренко, 1997: 207). Отже, методологія є учення про організацію діяльності.

У контексті нашого дослідження ми використовуємо дефініцію «методологічний підхід» у широкому розумінні цього слова. *Методологічний підхід* є системою законів і закономірностей, принципів та методів пізнання як філософських, так і конкретно наукових (психологічних, педагогічних, соціальних тощо), що ґрунтуються на певних парадигмах, концепціях, поглядах (Гончаренко, 1997: 207).

Мета статті – здійснити теоретичний аналіз методологічних підходів щодо професійної підготовки майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. З метою дослідження особливостей підготовки майбутніх вихователів нами було опрацьовано методологічні підходи, які можуть бути пріоритетними для розробки структурно-функціональної моделі, із поміж яких є: цивілізаційно-середовищний, рефлексивний, природовідповідно-диференційований, діяльнісно-праксеологічний, суб'єктно-діяльнісний, контекстний, особистісно орієнтований, суб'єкт-суб'єктний, інтегративний.

Спираючись на зазначені методологічні підходи, ми визначили пріоритетні для нашого дослідження, а саме: системний, аксіологічний, компетентнісний, діяльнісний та синергетичний (узагальнено на рис. 1).

Рис. 1. Система підходів до професійної підготовки майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку

Етимологічне значення терміна «система» є комбінацією таких речей, які контролюються і керуються за допомогою безперервної взаємодії або взаємозалежних процесів. Категорія «система» належить до загальних категорій, тобто застосовна до характеристики будь-яких предметів і явищ, усіх предметів. Будь-який об'єкт є системою в одному варіанті та несистемою в іншому. Визначити об'єкт як систему означає виокремити відношення, в якому він діє як система. Систему можна визначити як методологічно організований набір ідей, принципів, методів чи процедур.

Система — це процес, що охоплює багато концепцій. Будь-яка система має такі чотири основні елементи або параметри: вхід, процес, вихід і середовище.

Система освіти функціонує задля досягнення своїх конкретних цілей у кожній країні та перебуває під впливом соціальної системи. Освіта отримує всі свої результати, ресурси (людські, фінансові тощо) та перешкоди від того суспільства, в якому знаходиться освітня система.

Дефініція «системний» означає, що елементи системи мають перетинатися і взаємодіяти один із одним. Якщо елемент не має жодної з цих системних особливостей, цей елемент повинен бути виключений із системи, інакше це поставить під загрозу всю цілісність системи.

У дослідженні дефініцію «*підхід*» (англ. approach) будемо вживати у значенні сукупності способів розгляду визначеної проблеми.

Дамо розгорнуту характеристику кожному з цих підходів.

Системний підхід — один із методологічних напрямів у сучасній науці, що народився з необхідності знайти вихід із кризи наукового знання. Спочатку він був розроблений у сферах промисловості та менеджменту, але згодом був упроваджений в освіту. В освітньому полі вищої освіти зростає значення системного підходу. Дефініція «*системний підхід*» утворилася зі складання двох слів: система та підхід. Системний підхід (з англ. systems thinking – системне мислення) полягає у розгляді об'єкта як системи, може розглядатися і як метод раціонального вирішення проблем аналізу освітнього процесу та підвищення його ефективності.

Підґрунтям системного підходу є розгляд об'єктів як систем, це «напрямок методології наукового пізнання і соціальної практики» (Енциклопедія інновацій, 2012: 498). Системний підхід передбачає, що система складається з частин, які становлять ціле, та їх взаємодію один з одним, тобто урахування взаємодій та взаємовпливів,

присутніх із поміж низки елементів, що утворюють єдине ціле.

Ми розглядаємо системний підхід як методологічне обґрунтування принципів, засобів та методів сукупного педагогічного впливу на особистість з метою розвитку певних якостей: інтересів, потреб, установок, мотивів, цінностей, відповідальності, що лежать в основі генези компетентності майбутнього фахівця. *Основними принципами системного підходу є:* цілісність (що дозволяє розглядати систему як загалом, і як підсистему вищих рівнів); ієрархічність побудови (наявність безлічі елементів, де елементи нижнього рівня підпорядковані елементам вищого рівня); структурування (дозволяє аналізувати елементи системи та їх взаємозв'язку у межах конкретної організаційної структури); множинність (дозволяє використовувати безліч різноманітних моделей для опису окремих елементів та систем загалом).

Системний підхід встановлює також умови для впорядкованого вирішення проблем та здійснюється поетапно та циклічно, а саме: *аналіз, проєктування (дизайн), розробка, реалізація, оцінка, перегляд (корегування).*

Розглянемо докладніше кожен із цих етапів та сформулюємо прогнозовані результати у контексті завдань нашого дослідження.

Аналіз передбачає детальне вивчення всіх фактів проблеми. На цьому етапі з'ясовуються завдання, визначається цільова група (респонденти) для експериментальної роботи, ресурси та обмеження щодо реалізації мети.

Проєктування потребує підготовки рішення, тобто детального плану дослідження, який описує, як, коли, ким та за яких умов буде зреалізовано завдання дослідження, що є з ресурсів (час, енергія, витрачена викладачем на підготовку, навчальні матеріали, пристрої тощо).

На етапі *розробки* має бути враховано потребу у відповідних діагностичних матеріалах, освітньо-професійних програмах підготовки майбутніх вихователів, кваліфікацію викладачів, які будуть зреалізовувати систему підготовки тощо.

Етап реалізації передбачає запровадження педагогічних технологій, як традиційних, так і авторських.

На *етапі оцінки* здійснюється моніторинг результативності запровадженої системи підготовки майбутніх вихователів. Перевіряються знання студентів, тестові завдання припускають розробку критеріїв для розуміння того, чи було досягнуто прогнозовані прикінцеві результати чи ні, внести бажані зміни, щоб зробити його ефективнішим та дієвішим.

Корегування передбачає перегляд роботи на попередніх етапах реалізації системи підготовки.

На думку А. Фокшека, системний підхід, дозволяє «розглянути процес з точки зору його структури, змісту, функцій, набору методів, системних зв'язків, здатності перетворювати педагогічні вміння на практиці» (Фокшек, 2011: 216). Звідси можна дійти висновку, що професійна підготовка майбутніх вихователів має мати системні властивості (цілісність, ієрархічна структура, множинність зв'язків), що дозволяють її спрямувати на досягнення певного освітнього результату – набуття професійних компетентностей, зокрема екологічної.

Системний підхід створює методологічні засади для побудови структурно-функціональної моделі формування екологічної компетентності майбутнього вихователя у процесі професійної підготовки з урахуванням складних взаємодій та зв'язків між структурними та функціональними елементами моделі, умовами та механізмами їх функціонування.

У контексті системного підходу щодо підготовки майбутніх вихователів це означає розглядати особистість здобувача вищої освіти в межах мікро- та макросистем, в яких вона знаходиться.

Отже, у нашому дослідженні *системний підхід* буде інструментом, що передбачає створення цілісної системи підготовки майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку та якісного аналізу функціонування кожного її елемента.

Професійна підготовка майбутніх фахівців органічно ввібрала аксіологічний підхід, згідно з яким дитина є вищою цінністю суспільства, його головним орієнтиром. Ядром цього підходу є поняття цінності, що визначає ставлення до дійсності в найрізноманітніших її проявах. Сформовані з раннього дитинства уявлення людини про добро і зло, красиве і некрасиве, правильне і неправильне, справедливе і хибне, диктують певний вектор поведінки і зразок реагування на події, що відбуваються в довіллі. З цієї точки зору концепція ціннісних аспектів передбачає створення певної системи підготовки майбутніх вихователів, яка враховує основні ціннісні критерії формування ставлення здобувачів вищої освіти до довкілля та реакцію на події, що відбуваються з ними у повсякденному житті (Antoniuk et al., 2021).

Свого часу Р. Хартман, який визнаний фундатором сучасної аксіології (1967 р.), розробив «Профіль цінностей Хартмана», що є профільним тестом, передумова якого полягає в тому, що цін-

ності становлять основу нашої особистості. Для нас профільний тест Р. Хартмана є важливим, тому що визначення цінностей майбутнього вихователя є одним із завдань експериментального етапу дослідження.

Аксіологічний підхід дозволяє виявити сукупність пріоритетних цінностей у системі підготовки майбутнього вихователя та саморозвитку особистості, спроектувати їх відображення у процесі педагогічної підготовки.

Більшість учених визначають поняття «ціннісна орієнтація» як орієнтація особистості на засвоєння певних цінностей задоволення своїх потреб (Круцькова, 2017). У ціннісних орієнтаціях цінність відіграє роль своєрідного орієнтиру та певного регулятора поведінки та діяльності людини у суб'єктній та соціальній реальності. Особистість керується тими цінностями, які їй найбільш потрібні, які в майбутньому будуть відповідати її інтересам та цілям, відображати її власний педагогічний досвід.

До проблеми ціннісних орієнтацій педагога неодноразово зверталися І. І. Бех, Зязюн, В. Крижко, В. Огневюк, Ю. Пелех, Л. Хоружа та ін. Розглядаючи структуру особистості педагога, науковці визначають пріоритетними професійно-ціннісними орієнтаціями, визначаючи їх як ядро освіти, особистість педагога, який демонструє готовність до освітньої діяльності відповідно до високих духовних цінностей, переконань та вірності гуманістичним ідеалам.

Основними принципами педагогічної аксіології (за В. Крижком) є такі: чуттєва сфера та оптимально організована діяльність, заснована на особистісно привабливих цінностях; складність; адекватність; динамічність ціннісних орієнтацій; емоційна відкритість; інклюзивність; ієрархія.

Отже, розробка умов педагогічної підготовки майбутніх вихователів з урахуванням аксіологічного підходу передбачає: виявлення ціннісних орієнтацій претендентів вищої освіти; інформування їх про ціннісні орієнтації та виокремлення найважливіших з них (пріоритетного аксіологічного напрямку), що приводить до вирішення завдань дослідження; урахування залежності ціннісної сфери особистості від ціннісних пріоритетів групи; адаптація здобувачів вищої освіти до системи цінностей, зокрема й до довкілля.

Зміни у підготовці здобувачів вищої освіти опосередковано залежать від аксіологічного фундаменту майбутнього вихователя, де головним критерієм є його фахова підготовка з позицій усвідомлення реалій довкілля (предметного, природного, соціального), аксіологічних пріоритетів

як соціально й особистісно значущих смислів, які активно стимулюють педагогічну підготовку в умовах компетентнісної освіти.

Природно, що пріоритетна роль із поміж розглянутих нами раніше методологічних підходів до професійної підготовки майбутніх вихователів відводиться компетентнісному.

Студіювання наукових джерел переконує, що із поміж науковців не існує єдиного підходу щодо визначення сутності компетентнісного підходу, хоча більшість дослідників визнають його пріоритетним у підготовці мабутніх фахівців (О. Антонова, Н. Авшенюк, І. Бех, О. Вознюк, О. Дубасенюк, Л. Дяченко, Л. Пуховська, О. Сулима та ін.

Зокрема *переваги компетентнісного підходу* у процесі вибудови змісту освітнього процесу аргументувала С. Лісова. На думку дослідниці, вони такі: «перейти у вищій освіті від орієнтації на відтворення знань до застосування та організації знань; покласти в основу міждисциплінарно-інтегровані вимоги до результату освітнього процесу» (Лісова, 2011: 49).

Компетентнісний підхід у вищій педагогічній освіті має поєднувати елементи професійної та загальної культури, досвіду та творчості, які в сукупності характеризують рівень інтеграції майбутніх фахівців у професійне середовище (Дубасенюк, Вознюк, 2011: 11). Практична реалізація засад компетентнісного підходу має забезпечувати навчання студентів з діяльнісних позицій, що сприятиме набуттю досвіду цілісного системного бачення своєї майбутньої професійної діяльності, вибору оптимальних шляхів ефективного вирішення нових завдань.

Екологічна компетентність як основа якісної фахової педагогічної діяльності посідає певне місце в ієрархії поняття «компетентність», яку можна подати, як ланцюг послідовності: компетентність – професійна компетентність – екологічна компетентність.

Професійна компетентність – це складне багатокomпонентне поняття, що потрактовується у психолого-педагогічній літературі як єдність теоретичної та практичної підготовки. Професійна компетентність є не лише невід’ємною складовою процесу соціалізації (трудова стадія, професійна соціалізація) особистості, але й показником успішності її перебігу. На основі аналізу проблеми формування професійної компетентності майбутнього фахівця в тій чи іншій сфері діяльності, можна дійти висновку, що професійна компетентність майбутнього вихователя – це інтегративна якість особистості, загальна здатність і готовність до професійної діяльності, яка ґрун-

тується на знаннях, уміннях, здібностях, досвіду, цінностях.

Екологічну компетентність науковці пов’язують зі знаннями, уміннями й навичками, завдяки яким майбутній фахівець у галузі дошкільної освіти вирішує будь-які завдання або досягає прогнозованих результатів. Стрижнем такого підходу є розуміння, що *екологічна компетентність це інтегративна сукупність знань, умінь і навичок, що характеризують особистість та опосередковують професійний досвід фахівця.*

Для нашого дослідження є важливими наукові розвідки вчених із проблеми підготовки майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку. За такого підходу слушно зауважити, що проблема формування екологічної компетентності майбутнього вихователя в закладах вищої освіти як педагогічна проблема комплексно й детально не досліджувалася, а розглядалася лише на рівні окремих публікацій і виступів дослідників на науково-практичних заходах.

У формуванні світоглядно-екологічних цінностей майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти доцільним є поєднання різних методологічних підходів – системного, аксіологічного, синергетичного, особистісно-діяльнісного, світоглядного, що взаємодоповнюють один одного. На думку С. Гончаренко, «світогляд – система поглядів на об’єктивний світ і місце в ньому людини, на ставлення людини до навколишньої дійсності і самої себе, а також обумовлені цими поглядами основні життєві позиції людей, їх переконання, ідеали, принципи пізнання і діяльності, ціннісні орієнтації». Науковець засвідчує, що будучи відображенням світу і ціннісним ставленням до нього, світогляд відіграє і певну регулятивну роль, виступаючи як методологія побудови загальної наукової картини світу (Енциклопедія освіти, 2008: 902).

У межах вирішення завдань нашого дослідження є сенс виокремити у розкритті методологічних засад *світоглядно-екологічний підхід*, який тлумачимо як гармонізацію відносин людини й природи. На думку О. Грошовенко, *екологічний світогляд* – «це не лише зміст, а й спосіб усвідомлення дійсності, принцип життя, що визначає характер діяльності. Екологічний світогляд має величезний практичний і життєвий смисл. Він впливає на норми поведінки, на ставлення людини до дійсності» (Грошовенко, 2017: 97). Це своєрідна духовна призма, крізь яку сприймається довкілля.

Теоретичне підґрунтя світоглядно-екологічного підходу становлять наукові публікації, що

презентують кілька напрямків досліджень у галузі екології, зокрема, й в освітньої екології: стійкість та сталий розвиток; освіта для сталого розвитку; засади та напрямки екологічної освіти; екологічно багатоплановий підхід до розробки та обґрунтування класифікацій екологічних контекстів; еколого-системний підхід при розробці та обґрунтуванні моделей багаторівневих екологічних систем; принципи взаємодії людини та довкілля в екології розвитку людини та екософії (глибинної екології). Одним із проявів світоглядно-екологічного підходу в освіті є екологічна освіта, яка є дидактичною основою освіти для сталого розвитку. Визначено три *основні принципи екологічної освіти*, які також називають керівними принципами: освіта про довкілля, освіта в середовищі, освіта для довкілля (Katane, Baltusite, 2007).

Основні тенденції практичної реалізації світоглядно-екологічного підходу пов'язано зі створенням єдиного простору, який має бути орієнтований на взаємодію знань та вмінь щодо стійкого розвитку суспільства у взаєморозумінні людини та природи. Екологічна компетентність особистості має стати умовою та критерієм гармонізації взаємодії в системі «особистість – природа – суспільство» (Гомонець та ін., 2022). Зазначений підхід повинен суттєво розширюватися та доповнюватися вимогою до формування екологічної свідомості як частини світогляду особистості.

На думку Г. Тарасенко, *формування світоглядно-екологічних цінностей* майбутніх педагогів – це складний та тривалий процес, що спрямований на оволодіння системою екологічних знань, розвитку духовних здібностей студента, формування переконань і відповідної поведінки у розв'язанні педагогічних, екологічних та природоохоронних завдань (Тарасенко, 2006).

Світоглядно-екологічний підхід до підготовки майбутніх вихователів сприяє усвідомленню здобувачами вищої освіти того, що в системі «людина – природа» самоцінним є кожен її елемент. Світоглядно-екологічний підхід передбачає ознайомлення з природним довкіллям майбутніх фахівців на основі зазначених раніше методологічних підходів, а саме: системному, аксіологічному та компетентнісному.

Отже, *світогляд особистості* це система поглядів на світ у цілому, та довкілля зокрема, на ставлення до природи, до себе, до інших, уміння рефлексувати та орієнтуватися в змінах. Підґрунтям світогляду є світорозуміння, тобто сукупність визначених знань про довкілля.

Синергетика розглядається сьогодні як один із фундаментальних аспектів формування нового

світогляду особистості, зокрема і здобувачів вищої освіти. Одним із актуальних завдань є підготовка майбутніх вихователів до нових сучасних освітніх тенденцій. Синергетика як наука про складні системи визнана новою науковою парадигмою у вивченні різних об'єктів та процесів. Синергетику можна розглядати і як методологічну основу управлінської діяльності в сучасній освіті. Відтак, *синергетичний підхід виявляє новий принцип вирішення проблеми керування освітньою галуззю*, що дозволяє будувати певні моделі керування відповідно до принципів синергетики, де метою керування є погоджена взаємодія елементів системи, їх синергійне поєднання (Вознюк, Дубасенюк, 2009: 435).

Аналіз робіт, присвячених проблемі реалізації ідей синергетичного підходу в педагогіці, доводить, що його роль розкрита не повною мірою, проте, на думку вчених, багато важливих освітніх проблем можуть отримати творчі та перспективні рішення завдяки синергетичному підходу.

Так, О. Вознюк зауважує, що поняття, як «педагогічна синергетика», «синергетичний підхід у освіті», ще не одержали однозначного тлумачення в педагогіці та перебувають у стадії розробки й обґрунтування (Вознюк, 2011).

За О. Вознюк, є три головних напрямки використання синергетичного підходу до аналізу освітніх процесів: 1) дидактичні аспекти адаптації ідей синергетики в змісті освіти; 2) використання ідей синергетики у процесі моделювання і прогнозуванні розвитку освітніх систем; 3) застосування синергетичної парадигми в керуванні освітнім процесом (Вознюк, 2011).

Синергетичний підхід до керування освітньою галуззю базується на синергетичних принципах самоорганізації систем. Відомо, що головною функцією систем, що саморозвиваються, є керування, яке проявляється у процесі обміну систем та зовнішнього середовища енергією та інформацією (Jafarov, 2023). На думку В. Кременя, «педагогічна діяльність – синергетична система, де все підкоряється законам системного синергетизму, дія яких виявляється в системно-функціональній закономірності. Такими законами є: закон систем, закон гармонії, закон системогенезу, закон руху, закон розвитку і саморозвитку, закон відповідності, закон синергетизму (Кремень, 2013: 15).

Синергетичний підхід — це наукова галузь розвитку структурно організованих систем, до якої можна зарахувати систему професійної підготовки фахівців. На нашу думку, урахування синергетичного підходу в підготовці майбутніх вихователів до формування первинних уявлень

про природне довкілля в дітей дошкільного віку створює нові можливості для самовизначення та самоорганізації в умовах багатовимірності, складності та альтернативності, що фактично реалізуються в умовах різноманіття, випадковості, стихійності та непередбачуваності. Майбутній фахівець повинен мати навички та професійну мобільність, щоб швидко реагувати на зміни, що постійно виникають у практичній діяльності.

Підготовка здобувачів вищої освіти у сучасних кризових умовах відбувається у змішаному форматі навчання з використанням інноваційних цифрових технологій, отже, має досліджуватися у фокусі синергетичного підходу. Ця проблема сьогодні є дуже актуальною, оскільки питання збереження якості знань навіть у ситуації невизначеності та освітніх втрат не втрачає своєї актуальності. Слід також підкреслити роль викладача та психолого-педагогічної підтримки студентів у процесі професійної підготовки.

Розробка системи підготовки майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про

природне довкілля в дітей дошкільного віку має враховувати такі синергетичні механізми як відкритість, нелінійність; зворотний зв'язок. Отже, можна говорити про доцільність та актуальність використання синергетичного підходу у підготовці майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку.

Висновки. Зазначені методологічні підходи виявляються у *законах, закономірностях та принципах*, що визначають практику підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Отже, дотримання у практичній діяльності визначених нами методологічних підходів (системний, аксіологічний, компетентнісний, світоглядно-екологічний та синергетичний) має гарантувати якісний добір методичного інструментарію й успішність реалізації поставлених цілей і завдань, досягнення позитивних результатів підготовки майбутніх вихователів до формування первинних уявлень про природне довкілля в дітей дошкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вознюк О. В. Синергетичний підхід до професійно-педагогічної підготовки творчого вчителя. *Професійна педагогічна освіта: акме-синергетичний підхід*: [моногр.] / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2011. С. 280–300.
2. Вознюк О. В., Дубасенюк О. А. Цільові орієнтири розвитку особистості у системі освіти: інтегративний підхід. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 684 с.
3. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 376 с.
4. Грошовенко О. П. Світоглядно-екологічний підхід до змісту природничої освіти в школі I ступеня. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2017. Вип. 2. С. 96–100.
5. Дубасенюк О.А., Вознюк О. В. Концептуальні підходи до професійно-педагогічної підготовки сучасного педагога. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 114 с.
6. Енциклопедія інновацій / за заг. ред. Р. Дяківа. Київ: Міжнародна економічна фундація, 2012. 600 с.
7. Енциклопедія освіти. / Акад. пед. наук України; голов. ред. В. Г. Кремень. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 1144 с.
8. Кремень В. Педагогічна синергетика: понятійно-категоріальний синтез. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2013. № 3. С. 3–19.
9. Лісова С. В. Компетентнісний підхід у вищій освіті: зарубіжний досвід. *Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід*: [моногр.] / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир: Вид. ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С. 34–54.
10. Тарасенко Г.С. Взаємозв'язок естетичної та екологічної підготовки вчителя в системі професійної освіти: монографія. Черкаси: Вертикаль, видавець ПП Кандич С.Г., 2006. 308 с.
11. Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін.; Л. В. Озадовська, Н. П. Поліщук (наук. ред.); І. О. Покаржевська (худ. оформл.). Київ: Абрис, 2002. 742 с.
12. Фокшек А. В. Системний та синергетичний підходи у моделювання сучасного педагогічного процесу. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогіка*. 2011. № 6. С. 213–220.
13. Antoniuk V. Z., Alendar N. I., Bartkiv O. S., Honcharuk, O. V., & Durmanenko O. L. Axiological approach in professional pedagogical education. *Linguistics and Culture Review*. 2021. № 5(S4). P. 687–699. <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS4.1709>
14. Jafarov S. Enfoques sinérgicos e innovadores para la educación. *Revista De Investigaciones Universidad Del Quindío*. 2023. № 35(1). P. 415–430. <https://doi.org/10.33975/riuq.vol35n1.1191>
15. Katane I., & Baltusite R. Ecological approach for the formation and development of prospective teachers' readiness for the professional activities at Latvian schools. *Transformations in business & economics*. 2007. № 6(2). P. 114–132.
16. Kryvylova O. Axiological approach to the psychological and pedagogical training of future teachers of the new generation. *Management*. 2017. № 15(2). P. 66–72. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2017.05.002>

REFERENCES

1. Vozniuk O. V. (2011). Synerhetychnyi pidkhdid do profesiino-pedahohichnoi pidhotovky tvorchoho vchytelia. [Synergetic approach to professional and pedagogical training of a creative teacher] *Profesiina pedahohichna osvita: akme-synerhetychnyi pidkhdid: [monohr.] – Professional pedagogical education: acme-synergistic approach: [monograph]*. 280–300. [in Ukrainian].
2. Vozniuk O. V., Dubaseniuk O. A. (2009). Tsilovi oriientyry rozvytku osobystosti u systemi osvity: intehtatyvnyi pidkhdid. [Target orientations of personality development in the education system: an integrative approach] *Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka – Zhytomyr: Publication of ZhDU named after I. Franka*. 684. [in Ukrainian].
3. Honcharenko S. U. (1997). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk. [Ukrainian Pedagogical Dictionary]*. Kyiv: Lybid. 376. [in Ukrainian].
4. Hroshovenko O. P. (2017). Svitohliadno-ekolohichnyi pidkhdid do zmistu pryrodnychoi osvity v shkoli I stupenia. [Worldview-ecological approach to the content of science education in the first grade school] *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnogo universytetu imeni Ivana Franka. Pedahohichni nauky – Bulletin of Zhytomyr Ivan Franko State University. Pedagogical sciences*, 2. 96–100. [in Ukrainian].
5. Dubaseniuk O.A., Vozniuk O. V. (2011). Kontseptualni pidkhdody do profesiino-pedahohichnoi pidhotovky suchasnoho pedahoha. [Conceptual approaches to the professional and pedagogical training of a modern teacher] *Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka – Zhytomyr: Publication of ZhDU named after I. Franka*. 114. [in Ukrainian].
6. *Entsyklopediia innovatsii (2012). [Encyclopedia of innovations]* Kyiv: Mizhnarodna ekonomichna fundatsiia – Kyiv: International Economic Foundation. 600. [in Ukrainian].
7. *Entsyklopediia osvity (2008). [Encyclopedia of education]* Kyiv: Yurinkom Inter. 1144. [in Ukrainian].
8. Kremen V. (2013). Pedahohichna synerhetyka: poniatiino-katehorialnyi synteZ. [Pedagogical synergy: conceptual and categorical synthesis] *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy – Theory and practice of managing social systems*. 3. 3–19. [in Ukrainian].
9. Lisova S. V. (2011). Kompetentisnyi pidkhdid u vyshchii osviti: zarubizhnyi dosvid. [Competency approach in higher education: foreign experience] *Profesiina pedahohichna osvita: kompetentisnyi pidkhdid: [monohr.] – Professional pedagogical education: a competent approach: [monograph]*. 34–54. [in Ukrainian].
10. Tarasenko H.S. (2006). Vzaiemozviazok estetychnoi ta ekolohichnoi pidhotovky vchytelia v systemi profesiinoi osvity [Relationship between aesthetic and ecological teacher training in the professional education system] *Cherkasy: Vertykal – Cherkasy: Vertikal*. 308. [in Ukrainian].
11. *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk (2002). [Philosophical encyclopedic dictionary]*. Kyiv: Abrys. 742. [in Ukrainian].
12. Fokshchek A. V. (2011). Systemnyi ta synerhetychnyi pidkhdody u modeliuvannia suchasnoho pedahohichnoho protsesu. [Systemic and synergistic approaches in modeling the modern pedagogical process] *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Serii: Pedahohika – Scientific Bulletin of Melitopol State Pedagogical University named after Bohdan Khmelnytskyi. Series: Pedagogy*. 6. 213–220. [in Ukrainian].
13. Antoniuk V. Z., Alendar N. I., Bartkiv O. S., Honcharuk, O. V., & Durmanenko O. L. Axiological approach in professional pedagogical education. *Linguistics and Culture Review*. 2021. № 5(S4). P.p. 687–699. <https://doi.org/10.21744/lingcure.v5nS4.1709>
14. Jafarov S. Enfoques sinérgicos e innovadores para la educación. *Revista De Investigaciones Universidad Del Quindío*. 2023. № 35(1). P.p. 415–430. <https://doi.org/10.33975/riuvq.vol35n1.1191>
15. Katane I., & Baltusite R. Ecological approach for the formation and development of prospective teachers' readiness for the professional activities at Latvian schools. *Transformations in business & economics*. 2007. № 6(2). P. p. 114–132.
16. Kryvylova O. Axiological approach to the psychological and pedagogical training of future teachers of the new generation. *Management*. 2017. № 15(2). P.p. 66–72. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2017.05.002>

ЗМІСТ

ІСТОРІЯ

Владислав ЄГОРОВ УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ НА СТОРІНКАХ ЧАСОПИСУ «ВЕСТНИК ЄВРОПИ» У 1860–1900-Х РР.....	4
Ірина МАНЬКО ВПЛИВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА РОЗВИТОК ОСВІТИ В УКРАЇНІ (1991–2023).....	13
Володимир МИРОШ МАЗЕШАНА БОГДАНА БАРВІНСЬКОГО: ПРОБЛЕМАТИКА ТА РЕЦЕПЦІЯ.....	18
Ірина МИХАЙЛІВ ЛЮДИНА ПРОТИ СИСТЕМИ: ОПОЗИЦІЙНИЙ РУХ У СПОГАДАХ УКРАЇНСЬКИХ ДИСИДЕНТІВ.....	26

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО

Наталія АКСЬОНОВА, Людмила КОСТЕНКО, Наталія СТОЛЯРЧУК РОЛЬ КОМУНІКАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ У ЗМІЦНЕННІ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ.....	36
Оксана АНДРІЯНОВА СОНАТА ДЛЯ КЛАРНЕТА І ФОРТЕПІАНО Ф. ПУЛЕНКА: СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МУЗИЧНОГО ТЕМАТИЗМУ.....	44
Олена АФОНІНА ТВОРЧИЙ МЕТОД ХУДОЖНИКА-ФОТОРЕАЛІСТА РІЧАРДА ЕСТЕСА В КОНТЕКСТІ СИНТЕЗУ ХУДОЖНИХ ТРАДИЦІЙ.....	50
Руслана БЕЗУГЛА ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕАЛІЗМУ У ПОРТРЕТНОМУ ЖИВОПИСІ ЛЮСЬЄНА ФРЕЙДА.....	55
Олександр БЕРЛАЧ ХРОНІКИ ОКРЕМИХ ПОСТАТЕЙ ІСТОРІЇ РУСЬКОГО КОРОЛІВСТВА В ГРАФІЧНОМУ ДОРОБКУ ОЛЕКСАНДРА ДИШКА.....	60
Тетяна БІЛАН, Оксана ПЕТРІВ РОЛЬ НАРОДНОГО КОСТЮМА У СТВОРЕННІ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ОБРАЗУ.....	69
Віктор БІЛОБЛОВСЬКИЙ КОНЦЕПТ «ІНТЕРПРЕТАЦІЯ» В ІСТОРІЇ, ТЕОРІЇ ТА МУЗИЧНОМУ МИСТЕЦТВІ.....	74
Світлана БІСКУЛОВА РОЛЬ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ПРОВЕДЕННІ АТРИБУЦІЇ/ПЕРЕАТРИБУЦІЇ ПОРТРЕТНОЇ МІНІАТЮРИ.....	82
Максим БОГУСЛАВСЬКИЙ ВЗАЄМОВПЛИВИ: ТЕХНОЛОГІЇ, ДИЗАЙН, ВІЗУАЛЬНА КУЛЬТУРА.....	87
В'ячеслав БОЙКО МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “CONTEMPORARY ART” У КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ МИСТЕЦЬКИХ НАПРЯМКІВ РЕАЛІЗМУ: ТЕОРЕТИЧНІ І ПРАКТИЧНІ ВИКЛИКИ.....	92
Світлана БОНДАР (ГУРАЛЬНА) ОРГАННЕ МИСТЕЦТВО ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ.....	98
Альона БОРШУЛЯК ВТІЛЕННЯ РИТОРИЧНОГО МИСЛЕННЯ В СОНАТНИХ ЦИКЛАХ В. МОЦАРТА.....	109
Вероніка БУБЛЕЙ, Марина РУСЯЄВА МАЕСТÀ: ТЕРМІНОЛОГІЯ ТА ІКОНОГРАФІЯ В КОНТЕКСТІ СІЕНСЬКОГО ЖИВОПИСУ РАНЬОГО ПРОТОРЕНЕСАНСУ.....	114

Анастасія ВАРИВОНЧИК ІНФОГРАФІКА В ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	127
Олександр ВАСИЛЬЄВ, Олена ВАСИЛЬЄВА ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ ДИЗАЙНУ ФАВІКОНІВ НА ОСНОВІ ЛОГОТИПІВ ПІДПРИЄМСТВ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ.....	132
Валентина ВАСКЯЛПТЕ СИНТЕЗ МИСТЕЦТВ У ДИЗАЙНІ УКРАЇНИ ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ.....	139
Вікторія ГІГОЛАЄВА-ЮРЧЕНКО, Олена СМІРНА, Лариса ДАВИДОВИЧ ВАЖЛИВІСТЬ ЗАЛУЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ ДО ВОКАЛЬНО-ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ (НА ПРИКЛАДІ РОБОТИ ІЗ КИТАЙСЬКИМИ ЗДОБУВАЧАМИ ХДАК).....	144
Володимир ГОДЛЕВСЬКИЙ ФОЛЬКЛОРНО-ДЖАЗОВІ ПАРАЛЕЛІ У «КОЛИСКОВІЙ» НА ЛЕМКІВСЬКУ ТЕМУ ДЛЯ СИМФОНІЧНОГО ОРКЕСТРУ ВОЛОДИМИРА ГОДЛЕВСЬКОГО.....	151
Лілія ГОМОЛЬСЬКА ОСОБЛИВОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ БРЕНДІВ У СФЕРІ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА.....	164
Віталій ГОРОДЕЦЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКА СИМВОЛІКА В ГУЦУЛЬСЬКОМУ МЕТАЛІРСТВІ.....	169
Богдана ГУМЕНЮК, Олександра ПАНФІЛОВА, Іван ТАРАСЮК ФІТОМОРФНА ФРЕСКОВА ОРНАМЕНТИКА ЦЕРКОВ ПОЧАЇВСЬКОЇ ЛАВРИ.....	177
Олександр ГУТОРОВ ДИЗАЙН ІНТЕР'ЄРІВ ІНДИВІДУАЛЬНИХ БУДИНКІВ. АНАЛІЗ ДИЗАЙН-ПРОЄКТІВ ТА МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ.....	183
Ольга ЗАСАДНА ПРОПОВІДНИЦЬКА ВІДПРАВА «СЛУЖБА БОЖА «ВИЗВОЛЕННЯ» П. ГОНЧАРОВА ТА В. ЧЕХІВСЬКОГО: ЖАНРОВА СПЕЦИФІКА ТА ІСТОРИЧНИЙ КОНТЕКСТ.....	188
МОВОЗНАВСТВО. ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО	
Христина БІЛИНСЬКА ХУДОЖНІЙ СВІТ ПОВІСТІ ЕДІТ ВОРТОН «ІТАН ФРОМ».....	195
Олена БОРОВСЬКА, Тетяна СОЛЬСЬКА ПАРТИЦИПНЕ ОЗНАЧЕННЯ У СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ.....	200
Sofia BUTKO O JEZYKU / JEZYKACH NOT REKOPISMIENNYCH W STARODRUKACH CYRYLICKICH.....	208
Ольга ВАСИЛЕНКО, Марина КИРИЛЛОВА, Оксана КАЛАШНИК СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ В АНГЛІЙСЬКІЙ ФРАЗЕОЛОГІЇ.....	215
Микола ВЕРЕЗУБЕНКО, Лілія ХАРЛАМОВА, Анна ЛАШКО СКЛАДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ ФАХОВИХ ТЕКСТІВ НА ПРИКЛАДІ ІНСТРУКЦІЇ З ЕКСПЛУАТАЦІЇ КАВОВАРКИ “MIELE” У МОВНІЙ ПАРІ НІМЕЦЬКА МОВА Й УКРАЇНСЬКА.....	220
Ірина ГАВРИЛОВА СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ ТЕРМІНОЛОГІЇ СФЕРИ ІТ (НА МАТЕРІАЛІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ).....	225
Ганна ДОВГОПОЛОВА, Валентина ВАСИЛЕНКО СКЛАДАННЯ ТЕКСТУ ЮРИДИЧНОГО ДОКУМЕНТА: МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ.....	232
Andrii DUBYK LEXICAL AND GRAMMATICAL COHESION IN THE SONG “TERESA & MARIA” BY THE DUO “ALYONA ALYONA & JERRY HEIL”: AN ATTEMPT OF QUANTITATIVE REPRESENTATION.....	236

Юлія ЗАДОРЖНА, Ангеліна ГОЯН ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ МОДИФІКОВАНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У РЕКЛАМНИХ ТЕКСТАХ.....	241
Тетяна КАРАВАЄВА СУЧАСНА АНГЛОМОВНА РЕКЛАМА: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ ТА СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТИ.....	246
Tamara KYRPUТА, Tetiana DAVYDOVA, Svitlana LEVYTSKA “THE PICTURE OF DORIAN GRAY”: MIRRORING THE UNCANNY VALLEY EFFECT.....	251
Наталія КОРОЛЬОВА, Ілона ДЕРІК ВПЛИВ КУЛЬТУРНИХ ФАКТОРІВ НА СИНЕРГІЮ В ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧІЙ ПАРАДИГМІ.....	258

ПЕДАГОГІКА

Тетяна АРТІМОНОВА ФОРМУВАННЯ УЯВИ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ФОНЕТИКО- ФОНЕМАТИЧНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ.....	264
Zhanna VABIАK, Oleg BODNAR, Iryna PLAVUTSKA ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A TOOL FOR MODELLING THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT.....	269
Вікторія БОЛОТІНА ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ БАКАЛАВРІВ ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	276
Юлія БОНДАРЧУК ФІЛОСОФСЬКІ ТА НАУКОВІ АСПЕКТИ МЕТОДОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ.....	282
Оксана БРОВКІНА, Катерина КОНДРАТЕНКО СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗМІШАНОМУ ФОРМАТІ.....	289
Оксана БРОВКІНА, Олександра РАКІТІНА ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСІВ ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....	296
Анатолій БРОВЧЕНКО НЕПЕРЕРВНА ДИЗАЙН-ОСВІТА: НОВІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ ДИЗАЙНЕРІВ.....	302
Катерина БУРЯК САМООЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНЯМИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ У ВІТЧИЗНЯНИЙ ПЕДАГОГІЦІ.....	307
Яна БУТ ФОРМИ ТА МЕТОДИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	315
Юрій ВАЛЮК СУЧАСНА АРХІТЕКТУРНА ОСВІТА: СИНТЕЗ У МИСТЕЦТВІ ЯК ОСОБЛИВА СКЛАДОВА МЕТОДИКИ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	321
Тетяна ВАСЮТІНА ВИКОРИСТАННЯ STEM-ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....	329
Tetiana VED, Yaroslava LYUTVIYEVA USING INFOGRAPHICS IN HEI CLASSES AS A MEANS OF ENHANCING TEACHING EFFECTIVENESS.....	335
Olena HALAI PHONETIC SKILLS FORMATION IN PRIMARY SCHOOL ENGLISH LANGUAGE CLASSES.....	342

Ольга ГАРАГАН ВИХОВНА МІСІЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ІДЕЇ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ.....	348
Kateryna HILDEBRANT WAYS TO ENHANCE STUDENTS' COMMUNICATIVE SKILLS IN ESP TEACHING AND LEARNING.....	354
Святослав ГОРБЕНКО, Анатолій ГОРБЕНКО НАЧЕРК ЯК ОСОБЛИВА СКЛАДОВА ТВОРЧОГО НАВЧАННЯ АРХІТЕКТОРА-ХУДОЖНИКА.....	361
Ольга ГРАБ МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДНЕ ДОВКІЛЛЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	369

CONTENTS

HISTORY

Vladyslav EGOROV UKRAINIAN PROBLEM ON THE “VESTNIK YEVIROPY” MAGAZINE PAGES IN 1860–1900’S.....	4
Iryna MANKO THE INFLUENCE OF CIVIL SOCIETY ON THE DEVELOPMENT OF EDUCATION IN UKRAINE (1991–2023).....	13
Volodymyr MYROSH MAZEPA STUDIES OF BOHDAN BARVINSKYI: SCOPE OF PROBLEM AND RECEPTION.....	18
Iryna MYKHAILIV MAN AGAINST SYSTEM: RESISTANT MOVEMENT IN THE MEMOIRS BY UKRAINIAN DISSIDENTS.....	26

ART STUDIES

Natalia AKSONOVA, Lyudmila KOSTENKO, Nataliia STOLIARCHUK THE ROLE OF COMMUNICATION STRATEGIES IN STRENGTHENING IDENTITY AND CULTURAL HERITAGE IN THE CONTEXT OF GLOBALIZATION.....	36
Oksana ANDRIIANOVA SONATA FOR CLARINET AND PIANO BY F. POULENC: STYLISTIC FEATURES OF MUSICAL THEMATICS.....	44
Olena AFONINA CREATIVE METHOD OF THE PHOTOREALIST ARTIST RICHARD ESTES IN THE CONTEXT OF SYNTHESIS OF ARTISTIC TRADITIONS.....	50
Ruslana BEZUHLA TRANSFORMATIONS OF REALISM IN THE PORTRAIT PAINTING OF LUCIAN FREUD.....	55
Oleksandr BERLACH CHRONICLES OF INDIVIDUAL FIGURES OF THE HISTORY OF THE RUSSIAN KINGDOM IN THE GRAPHIC WORKS OF OLEKSANDR DYSHKO.....	60
Tetiana BILAN, Oksana PETRIV THE ROLE OF FOLK COSTUME IN CREATING A CHOREOGRAPHIC IMAGE.....	69
Viktor BILOBLOVSKYI THE CONCEPT OF “INTERPRETATION” IN HISTORY, THEORY AND MUSICAL ART.....	74
Svitlana BISKULOVA THE ROLE OF TECHNICAL AND TECHNOLOGICAL ANALYSIS IN ATTRIBUTION/REATTRIBUTION OF A PORTRAIT MINIATURE.....	82
Maksym BOHUSLAVSKYI INTERACTIONS: TECHNOLOGY, DESIGN, VISUAL CULTURE.....	87
Viacheslav BOIKO METHODS OF TEACHING THE DISCIPLINE “CONTEMPORARY ART” IN THE CONTEXT OF STUDYING THE ART MOVEMENTS OF REALISM: THEORETICAL AND PRACTICAL CHALLENGES.....	92
Svitlana BONDAR (HURALNA) ORGAN ART OF THE TERNOPIL REGION IN THE CONTEXT OF UKRAINIAN CULTURE.....	98
Alona BORSHULIAK THE EMBODIMENT OF RHETORICAL THINKING IN THE SONATA CYCLES OF V. MOZART.....	109
Veronika BUBLEY, Maryna RUSIAIEVA MAESTÀ: TERMINOLOGY AND ICONOGRAPHY IN THE CONTEXT OF EARLY PROTORENESSANCE PERIOD SIENESE PAINTING.....	114

Anastasiia VARYVONCHYK INFOGRAPHICS IN GRAPHIC DESIGN OF THE XXI CENTURY.....	127
Oleksandr VASYLIEV, Olena VASYLIEVA SPECIFICS OF FAVICON DESIGN DEVELOPMENT BASED ON THE LOGOS OF E-COMMERCE ENTERPRISES.....	132
Valentina VASKYALITA SYNTHESIS OF ARTS IN THE DESIGN OF UKRAINE AT THE BEGINNING OF THE 20TH CENTURY.....	139
Viktoriya GIGOLAYEVA-YURCHENKO, Olena SMYRNA, Larisa DAVIDOVYCH THE IMPORTANCE OF INVOLVING THE NATIONAL COMPOSITION IN THE VOCAL EDUCATIONAL PROCESS (ON THE EXAMPLE OF WORK WITH CHINESE HDAK ACQUIRERS).....	144
Volodymyr HODLEVSKYY FOLK-JAZZ PARALLELS IN “THE LULLABY” LEMKOS-THEMED FOR SYMPHONY ORCHESTRA OF VOLODYMYR HODLEVSKYY.....	151
Liliia GOMOLSKA FEATURES OF BRAND MANAGEMENT IN THE SPHERE OF CULTURE AND ART.....	164
Vitaliy HORODETSKYI CHRISTIAN SYMBOLISM IN HUTSUL METALWORK.....	169
Bohdana HUMENIUK, Oleksandra PANFILOVA, Ivan TARASIUK PHYTOMORPH FRESCO ORNAMENTS OF THE CHURCHES OF POCHAIV LAVRA.....	177
Oleksandr GUTOROV INTERIOR DESIGN OF INDIVIDUAL HOUSES. ANALYSIS OF DESIGN PROJECTS AND OPTIMISATION METHODS.....	183
Olha ZASADNA SERMONY WORSHIP “THE WORSHIP “LIBERATION” BY P. HONCHAROV AND V. CHEKHIVSKY: GENRE SPECIFICITY AND HISTORICAL CONTEXT.....	188
LINGUISTICS. LITERATURE STUDIES	
Khrystyna BILYNSKA THE ARTISTIC UNIVERSE OF EDITH WHARTON’S “ETHAN FROME”.....	195
Olena BOROVSKA, Tetiana SOLSKA PARTICIPIAL ATTRIBUTES IN THE CONTEMPORARY GERMAN LANGUAGE.....	200
Sofia BUTKO ABOUT THE LANGUAGE / LANGUAGES OF THE HANDWRITTEN NOTES IN OLD CYRILLIC PRINTS.....	208
Olha VASYLENKO, Maryna KYRYLLOVA, Oksana KALASHNYK MODERN TENDENCIES IN ENGLISH PHRASEOLOGY.....	215
Mykola VEREZUBENKO, Liliia KHARLAMOVA, Anna LASHKO DIFFICULTIES OF TRANSLATING PROFESSIONALY ORIENTED TEXTS ON THE EXAMPLE OF THE OPERATION MANUAL OF THE “MIELE” COFFEE MACHINE IN THE GERMAN AND UKRAINIAN LANGUAGE PAIR.....	220
Iryna HAVRYLOVA SPECIFICS OF IT-TERMINOLOGY TRANSLATION.....	225
Hanna DOVHOPOLOVA, Valentyna VASYLENKO COMPOSITION OF THE TEXT OF A LEGAL DOCUMENT: METHODOLOGICAL INSTRUCTIONS.....	232
Andrii DUBYK LEXICAL AND GRAMMATICAL COHESION IN THE SONG “TERESA & MARIA” BY THE DUO “ALYONA ALYONA & JERRY HEIL”: AN ATTEMPT OF QUANTITATIVE REPRESENTATION	236

Yulia ZADOROZHNA, Angelina GOIAN FUNCTIONAL ASPECT OF MODIFIED PHRASEOLOGICAL UNITS IN ADVERTISING TEXTS...	241
Tetiana KARAVAYEVA MODERN ENGLISH ADVERTISING: STRUCTURAL, SEMANTIC AND STYLISTIC ASPECTS...	246
Tamara KYRPYTA, Tetiana DAVYDOVA, Svitlana LEVYTSKA “THE PICTURE OF DORIAN GRAY”: MIRRORING THE UNCANNY VALLEY EFFECT.....	251
Nataliya KOROLYOVA, Ilona DERIK THE INFLUENCE OF CULTURAL FACTORS ON SYNERGY IN THE TRANSLATION PARADIGM.....	258

PEDAGOGY

Tetiana ARTIMONOVA FORMATION OF IMAGINATION IN SENIOR PRESCHOOL CHILDREN WITH PHONETIC AND PHONEMIC UNDERDEVELOPMENT OF SPEECH.....	264
Zhanna BABIAK, Oleg BODNAR, Iryna PLAVUTSKA ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A TOOL FOR MODELLING THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT.....	269
Viktoriia BOLOTINA DOMESTIC AND FOREIGN EXPERIENCE IN FORMING THE PROFESSIONAL COMPETENCES OF BACHELORS IN THE INFORMATION TECHNOLOGY FIELD.....	276
Julia BONDARCHUK PHILOSOPHICAL AND SCIENTIFIC ASPECTS OF THE METHODOLOGY OF THE STUDY OF THE PROCESSES OF FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF STUDENTS.....	282
Oksana BROVKINA, Kateryna KONDRATENKO SOCIAL MEDIA FOR LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN A BLENDED FORMAT.....	289
Oksana BROVKINA, Olexandra RAKITINA THEORETICAL ASPECTS OF USING INTERNET RESOURCES FOR TEACHING A FOREIGN LANGUAGE.....	296
Anatoly BROVCHENKO CONTINUOUS DESIGN EDUCATION: NEW APPROACHES TO THE TRAINING OF DESIGNERS.....	302
Kateryna BURIAK SELF-ASSESSMENT OF EDUCATIONAL ACTIVITIES BY PRIMARY SCHOOL STUDENTS: HISTORICAL ASPECTS, CURRENT STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT IN NATIONAL PEDAGOGY.....	307
Yana BUT FORMS AND METHODS OF ORGANIZATION OF DISTANCE EDUCATION DURING LEARNING FOREIGN LANGUAGE IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS.....	315
Yury VALYUK MODERN ARCHITECTURAL EDUCATION: SYNTHESIS IN ART AS A SPECIAL COMPONENT OF GRAPHIC TRAINING METHODS.....	321
Tetiana VASIUTINA USE OF STEM TECHNOLOGIES IN THE TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS.....	329
Tetiana VED, Yaroslava LYUTVIYEVA USING INFOGRAPHICS IN HEI CLASSES AS A MEANS OF ENHANCING TEACHING EFFECTIVENESS.....	335
Olena HALAI PHONETIC SKILLS FORMATION IN PRIMARY SCHOOL ENGLISH LANGUAGE CLASSES.....	342

.....

Olga GARAGAN
 THE EDUCATIONAL MISSION OF THE PRIMARY SCHOOL TEACHER:
 IDEAS OF VASYL SUKHOMLYNSKYI IN THE MODERN EDUCATIONAL SPACE..... 348

Kateryna HILDEBRANT
 WAYS TO ENHANCE STUDENTS' COMMUNICATIVE SKILLS
 IN ESP TEACHING AND LEARNING.....354

Sviatoslav GORBENKO, Anatoly GORBENKO
 SKETCH AS A SPECIAL COMPONENT OF THE CREATIVE EDUCATION
 OF AN ARCHITECT-ARTIST.....361

Olha HRAB
 THE METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE
 EDUCATORS TO FORM PRIMARY IDEAS ABOUT THE NATURAL ENVIRONMENT
 IN PRESCHOOLERS..... 369

НОТАТКИ

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ НАУК:**

**Міжвузівський збірник наукових праць молодих
вчених Дрогобицького державного педагогічного університету
імені Івана Франка**

**HUMANITIES SCIENCE
CURRENT ISSUES:**

**Interuniversity collection of Drohobych
Ivan Franko State Pedagogical University
Young Scientists Research Papers**

**ВИПУСК 73. ТОМ 1
ISSUE 73. VOLUME 1**

Редактори-упорядники

Микола Пантюк

Андрій Душний

Василь Ільницький

Іван Зиморя

Здано до набору 03.04.2024 р. Підписано до друку 22.04.2024 р.

Гарнітура Times New Roman. Формат 64×84/8.

Друк офсетний. Папір офсетний.

Ум. друк. арк. 44,87. Зам. № 0424/287. Наклад 300 прим.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1

Телефони: +38 (095) 934-48-28, +38 (097) 723-06-08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7623 від 22.06.2022 р.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>